

MATERIAŁY BUDOWLANE	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-88
	Prefabrykaty budowlane z autoklawizowanego betonu komórkowego	6734-05
	Zaprawa krzemianowa do łączenia dyli ściennych w płyty scalone	
		Grupa katalogowa 0713

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są wymagania i badania dotyczące zaprawy krzemianowej, stanowiącej mieszaninę środka wiążącego w postaci szkła wodnego sodowego i cementu oraz wypełniaczy, tj. mączki gazobetonowej, piasku i składnika włóknistego w przypadku odmiany A.

1.2. Zakres stosowania przedmiotu normy. Zaprawę krzemianową należy stosować przy produkcji ściennych płyt scalanych z dyli z betonu komórkowego wg BN-83/6746-03.

2. PODZIAŁ I OZNACZENIE

2.1. Odmiany. W zależności od rodzaju wypełniaczy stosowanych do wytwarzania zaprawy krzemianowej, rozróżnia się dwie odmiany:

- A — zaprawę krzemianową włóknistą,
- B — zaprawę krzemianową niewłóknistą.

2.2. Przykład oznaczenia zaprawy krzemianowej włóknistej:

ZAPRAWA KRZEMIANOWA A BN-88/6734-05

3. WYMAGANIA

3.1. Materiały

3.1.1. Szkło wodne sodowe — gatunek II rodzaj 140 lub 145 wg BN-74/6016-41.

3.1.2. Cement — portlandzki 35 wg PN-80/B-30000.

3.1.3. Mączka gazobetonowa, o uziarnieniu $0 \div 0,6$ mm; dopuszcza się zawartość mączki o uziarnieniu $0,6 \div 2,0$ mm, w ilości nie większej niż 4%, o wilgotności nie przekraczającej 2%.

3.1.4. Piasek mineralny naturalny o uziarnieniu $0,6 \div 2,0$ mm, odmiany I i gatunku I wg PN-79/B-06711, o wilgotności nie przekraczającej 2%.

3.1.5. Włókno celulozowe — w postaci krótkowłóknistej waty o długości włókna $1 \div 3$ mm (produkt odpadowy przemysłu papierniczego).

3.1.6. Woda — wg PN-75/C-04630.

3.2. Zaprawa krzemianowa

3.2.1. Cechy zewnętrzne. Świeża zaprawa krzemianowa powinna stanowić jednorodną pod względem kon-

systemacji i zabarwienia, płynno-lepko-zawieszistą szpachlówkę, bez grudek nie wyrobionych składników. Zaprawa krzemianowa nie powinna wykazywać zapachu świadczącego o zachodzącym w niej procesie gnilnym, wyraźnego spienienia i spęcherzenia oraz tendencji do osiadania składników.

3.2.2. Właściwości robocze. Zaprawa krzemianowa (wg uaktualnionej Instrukcji technologicznej obróbki, scalania i fakturowania elementów z betonu komórkowego dla zakładów „puławopodobnych”) powinna się łatwo nakładać i dobrze przylegać do nie zagruntowanego podłoża z betonu komórkowego. Przy rozprowadzaniu zaprawy szpachlą na płytce z betonu komórkowego nie powinno występować wałkowanie, zbrzydlanie, rozdzielenie i odstawanie zaprawy od powierzchni płytki.

Rozprowadzona na płytce zaprawa powinna wykazywać właściwości samorozlewania się w warstwę o jednakowej grubości bez prześwitów podłoża.

3.2.3. Właściwości fizykomechaniczne zaprawy krzemianowej (świeżej i stwardniałej) podano w tabl. 1.

Tablica 1

Cecha zaprawy	Wymagania	
	Odmiana włóknista	Odmiana niewłóknista
1	2	3
Konsystencja wg stożka opadowego, cm	$12,5 \div 13$	$12,5 \div 13$
Gęstość świeżej zaprawy, g/cm ³	$1,78 \div 1,15$	$1,80 \div 1,88$
Gęstość stwardniałej zaprawy, g/cm ³	$1,49 \div 1,51$	$1,52 \div 1,55$
Czas zachowania właściwości roboczych, min	$200 \div 420$	$50 \div 90$
Zdolność klejenia w czasie, h	po 0,5 h od sklejenia dwóch kostek z betonu komórkowego i rozdzieleniu ich, zaprawa powinna być równomiernie rozłożona na obu powierzchniach sklejonych kostek i wykazywać właściwości klejące	

Zgłoszona przez Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Betonów CEBET

Ustanowiona przez Dyrektora Instytutu Techniki Budowlanej dnia 31 marca 1988 r.

jako norma obowiązująca od dnia 1 października 1988 r.

(Dz. Norm. i Miar nr 5/1988, poz. 12)

cd. tabl. 1

Cecha zaprawy	Wymagania	
	Odmiana włóknista	Odmiana niewłóknista
1	2	3
Skurez liniowy po 28 dniach, mm/m	1,55÷1,6	1,32÷1,45
Przyczepność do betonu komórkowego, MPa po 24 h	0,3 rozerwanie w warstwie betonu komórkowego	
Wytrzymałość na ścinanie, MPa	0,22÷0,27	0,35÷0,40
	po 24 h	
po 28 dniach	0,16÷0,29	0,15÷0,26
Wytrzymałość na ściskanie, MPa ^a	3,9÷4,2	3,6÷5,7
Nasiąkliwość objętościowa w wodzie, % po 72 h	7,5÷10,1	8,3÷11,6

4. BADANIA

4.1. Program badań — wg tabl. 2.

Tablica 2

Lp.	Rodzaje badań	Wymagania wg	Opis badań wg	Badania	
				niepełne	pełne
1	2	3	4	5	6
1	Sprawdzenie surowców				
	— szkło wodne sodowe w zakresie trwałości	3.1.1	4.4.1.1	-	+
	— cement w zakresie czasu wiązania	3.1.2	4.4.1.2	-	+
	— wypełniacze w zakresie uziarnienia i wilgotności: mączka gazobetonowa	3.1.3	4.4.1.3	-	+
	piasek	3.1.4	4.4.1.4	-	+
2	Sprawdzenie zaprawy krzemianowej świeżej				
	— wygląd zewnętrzny	3.2.1	4.4.2.1	+	+
	— właściwości robocze	3.2.3	4.4.2.2	+	+
	— konsystencja	3.2.3	4.4.2.3	+	+
	— gęstość objętościowa	3.2.3	4.4.2.4	+	+
3	Sprawdzenie zaprawy krzemianowej stwardniałej				
	— gęstość objętościowa	3.2.3	4.4.3.1	-	+
	— gęstość zachowania właściwości roboczych	3.2.3	4.4.3.2	-	+
	— zdolność klejenia w czasie	3.2.3	4.4.3.3	-	+
	— skurez liniowy	3.2.3	4.4.3.4	-	+
	— przyczepność do podłoża	3.2.3	4.4.3.5	-	+
	— wytrzymałość na ścinanie	3.2.3	4.4.3.6	-	+
	— wytrzymałość na ściskanie	3.2.3	4.4.3.7	-	+
— nasiąkliwość	3.2.3	4.4.3.8	-	+	
Znak + oznacza badanie, które należy przeprowadzić. Znak - oznacza badanie, którego nie przeprowadza się					

4.2. Wybór rodzaju badań. Badania niepełne należy wykonywać w celu bieżącej kontroli jakości, co najmniej raz na dobę.

Badania pełne należy wykonywać każdorazowo w przypadku zmiany surowców oraz dla określonej kontroli jakości zaprawy, lecz nie rzadziej niż raz na rok.

4.3. Sposób przygotowania i pobierania próbek zaprawy krzemianowej — wg PN-85/B-04500.

4.4. Opis badań

4.4.1. Sprawdzenie surowców

4.4.1.1. Sprawdzenie szkła wodnego sodowego — wg BN-74/6016-41.

4.4.1.2. Sprawdzenie cementu — oznaczanie normalnej konsystencji i czasu wiązania cementu wg PN-80/B-04300.

4.4.1.3. Sprawdzenie właściwości mączki gazobetonowej

a) oznaczanie uziarnienia wg BN-80/6811-01 przy użyciu sit kwadratowych o wymiarach oczek 2,0 ÷ 0,6 mm,

b) oznaczanie wilgotności wg PN-77/B-06714/17.

4.4.1.4. Sprawdzenie piasku mineralnego naturalnego

a) oznaczanie uziarnienia wg PN-79/B-06711 przy użyciu sit kwadratowych o wymiarach oczek 2,0 ÷ 0,6 mm,

b) oznaczanie wilgotności wg PN-77/B-06714/17.

4.4.2. Sprawdzenie cech zaprawy krzemianowej świeżej

4.4.2.1. Sprawdzenie cech zewnętrznych w zakresie

wyglądu zewnętrznego należy wykonać przez oględziny nie uzbrojonym okiem z odległości 30÷40 cm od powierzchni w rozproszonym świetle dziennym.

Sprawdzenie zapachu należy wykonać organoleptycznie, a sprawdzenie obecności grudek nie wyrobionych składników oraz obcych wtrąceń należy określić przez luźne rozłożenie (nie ciągną warstwą) zaprawy krzemianowej na płycie szklanej.

4.4.2.2. Sprawdzenie właściwości roboczych zaprawy krzemianowej wykonuje się przez nałożenie za pomocą szpachli warstwy zaprawy krzemianowej o grubości

4 mm na płytkę z betonu komórkowego o wymiarach $24 \times 24 \times 2,5$ cm.

Wyniki obserwacji uzyskanych w czasie nakładania zaprawy na płytki, należy porównać z wymaganiami wg 3.2.2.

4.4.2.3. Sprawdzenie konsystencji — wg PN-85/B-04500.

4.4.2.4. Sprawdzenie gęstości objętościowej — wg PN-85/B-04500.

4.4.3. Sprawdzenie cech zaprawy krzemianowej stwardniałej

4.4.3.1. Sprawdzenie gęstości objętościowej — wg PN-85/B-04500.

4.4.3.2. Sprawdzenie czasu zachowania właściwości roboczej zaprawy krzemianowej polega na pomiarze konsystencji (zgodnie z PN-85/B-04500) w odstępach kilkunastominutowych, począwszy od momentu, gdy konsystencja zaprawy wynosi $12,5 \div 13,5$ cm, do chwili, gdy zaprawa uzyska konsystencję 8 cm.

Czas zachowania właściwości roboczych zaprawy krzemianowej przyjmuje się jako różnicę czasu, który upłynął między momentem, gdy jej konsystencja wynosiła $12,5 \div 13,5$ cm, a chwilą, gdy zaprawa uzyskała konsystencję 8 cm.

4.4.3.3. Sprawdzenie zdolności klejenia w czasie należy przeprowadzić na 3 kostkach z betonu komórkowego o wymiarach $7 \times 7 \times 7$ cm sklejonych zaprawą, dociskanych w ciągu 1 min siłą 0,01 MPa odważnikiem 5 kg, a następnie, po upływie 0,5 h, rozdzielonych (przez rozerwanie w rękach).

Rozdzielone kostki powinny mieć na swych klejonych powierzchniach rozłożoną równomiernie zaprawę. Bezpośrednio po wykonaniu obserwacji rozdzielonych powierzchni kostek, kostki należy ponownie zespolić przez dociśnięcie w ww. opisany sposób. Ponownie zespolone powierzchnie kostek nie powinny ulec rozdzielaniu w czasie podniesienia ich przez uchwycenie za jedną ze sklejonych kostek.

4.4.3.4. Sprawdzenie skurczu — wg PN-85/B-04500.

4.4.3.5. Sprawdzenie przyczepności zaprawy do podłoża — wg PN-85/B-04500.

4.4.3.6. Sprawdzenie wytrzymałości na ścinanie należy przeprowadzić na próbce przygotowanej wg rysunku, obciążonej siłą $P = 5$ kg (nacisk jednostkowy $0,1 \text{ kg/cm}^2$).

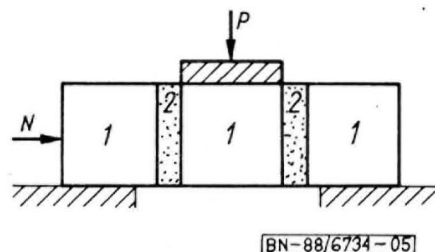
Sprawdzenie należy wykonać w maszynie wytrzymałościowej typu Amslera o napędzie elektrycznym przy

szybkości posuwu szczęki ruchomej 50 mm/min, zaopatrzonej w tarczę z zakresem siły $0 \div 100$ kg, z częstotliwością:

— po 24 h przechowywania próbki w temperaturze $20 \pm 2^\circ\text{C}$ i wilgotności względnej $50 \div 60\%$,

— po 28 dniach przechowywania próbki w temperaturze $20 \pm 2^\circ\text{C}$ i wilgotności względnej $50 \div 60\%$.

Sprawdzenie należy przeprowadzić co najmniej na 3 próbkach dla każdego terminu badania.

Schemat próbki do oznaczania wytrzymałości zaprawy krzemianowej na ścinanie

1 — kostki z betonu komórkowego $7 \times 7 \times 7$ cm, 2 — zaprawa krzemianowa, P — siła ścinająca, N — siła nacisku jednostkowego $0,1 \text{ kg/cm}^2$

4.4.3.7. Sprawdzenie wytrzymałości na ściskanie — wg PN-85/B-04500.

4.4.3.8. Sprawdzenie nasiąkliwości zaprawy krzemianowej należy wykonać na trzech próbkach o wymiarach $100 \times 100 \times 3$ mm.

Próbki należy wysuszyć w temperaturze 80°C do stałej masy, a następnie ostudzić do temperatury $20 \pm 2^\circ\text{C}$ i zważyć z dokładnością do 0,1 g. Tak przygotowane próbki należy umieścić w wodzie na 72 h i ponownie zważyć z dokładnością do 0,1 g. Nasiąkliwość objętościową N_v obliczyć w % wg wzoru

$$N_v = \frac{C_n - C_s}{V} \cdot 100$$

w którym:

C_n — ciężar próbki po zamoczeniu w wodzie, G,

C_s — ciężar próbki w stanie suchym, G,

V — objętość próbki, cm^3 .

Za wynik należy przyjąć średnią arytmetyczną trzech oznaczeń.

4.5. Ocena wyników badań. Badana zaprawa krzemianowa może być uznana za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli wszystkie badania określone w rozdz. 4 dały wyniki pozytywne.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Betonów CEBET.

2. Normy i dokumenty związane

PN-80/B-04300 Cement. Metody badań. Oznaczanie cech fizycznych
PN-85/B-04500 Zaprawy budowlane. Badanie cech fizycznych i wytrzymałościowych

PN-76/B-06000 Cement. Pobieranie i przygotowanie próbek
PN-79/B-06711 Kruszywa mineralne. Piaski do zapraw budowlanych
PN-77/B-06714/17 Kruszywa mineralne. Badania. Oznaczanie wilgotności

PN-80/B-30000 Cement portlandzki

PN-75/C-04630 Woda do celów budowlanych. Wymagania i badania

BN-74/6016-41 Szkło wodne sodowe

BN-83/6746-03 Prefabrykaty budowlane z autoklawizowanego betonu komórkowego. Dyle i płyty ścienne

BN-80/6811-01 Szklarskie surowce. Piaski szklarskie. Wymagania i badania

Uaktualniona Instrukcja technologiczna obróbki scalania i fakturowania elementów z betonu komórkowego dla zakładów „puławopodobnych”.

3. Zalecenia technologiczne. Przykładowe zestawienie materiałów do wyprodukowania 100 kg zaprawy krzemianowej.

Lp.	Rodzaj materiału	Składniki zaprawy krzemianowej, kg	
		włóknistej	niewłóknistej
1	Szkło wodne sodowe B-140 lub B-145	36	36
2	Włókno celulozowe	0,09	—
3	Piasek	43	43
4	Mączka gazobetonowa	18	18
5	Cement	3	3
6	Dodatek szkła wodnego R-140 lub R-145 w stosunku do sumarycznej ilości ww. składników zaprawy	10	—
Razem		110,09	100,00

4. Symbol SWW — 1484-9.

5. Autor projektu normy — inż. Edward Kołodziejski — Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Betonów CEBET.